

Čertovské Vianoce

Bábika Barbie sa na nás usmieva z výkladov a pultov. Je taká krásna, že sa s ňou radi pohrajú aj chlapčekovia. Možno preto, že je taká sexy. Má krásne šaty, ružovú kúpeľňu, strieborné črievičky a neuveriteľne bohaté vlasy. Bábika Barbie prezentuje lesklý a bezstarostný život, telesnú dokonalosť, svet vysokých a štíhlych. Ale sú aj iné hračky. Napríklad ozvučené handrové loptičky a keramické domino pre nevidiacich, prevliekadlo - hračka na nácvik jemnej motoriky pre mentálne retardovaných, fúkacie hračky pre deti, ktoré majú obmedzené dýchacie funkcie. Skutočný svet je krutejší než svet bábičky Barbie, neraz nám riadne zavará. Núti nás žiť aj s problémami, ktoré neodstráni ani vôľa, ani peniaze, ani lekárska veda. Podľa vzťahu spoločnosti k ľuďom, ktorých trápí zlyhanie organizmu, možno merať najpresnejšie kultúru a vyspelosť tej spoločnosti.

Na predvianočnom stretnutí novinárov so zástupcami rôznych kultúrnych inštitúcií v bratislav-

skej Bibiane sa hovorilo práve o týchto etických záležitostiach, ale aj o spôsobe ich realizácie. (V Bibiane bola pred časom špecializovaná výstava rehabilitačných hračiek, čiže pozorovanie postihnutým deťom nie je jednorazová.) Usporiadatelia spoločného vianočného podujatia nazvaného Čas radosti veselosti, sa rozhodli venovať deťom pod stromček predovšetkým dobrý pocit. Pre handicapované deti je to pocit, kedy nemajú pocit inakosti, keď sa ocitnú medzi ostatnými deťmi, v rovnakých životných podmienkach.

„Chceme, aby mali tieto deti možnosť voľby, aby sa mohli rozhodovať: pôjdem do divadla a či na koncert?“, hovorí riaditeľka Slovenskej filharmónie Alžbeta Rajterová.

Áno, deti na vozíčkoch a s inými problémami, majú obyčajne možnosť byť iba pasívnymi prijímateľmi kultúry, ktorá prichádza za nimi do ústavov a internátov. Teraz mali možnosť sa tiež vychystať a ísť. Sedieť medzi deťmi, nedeliť sa na zdravých a chorých, byť proste obecnstvom. Od-

borne sa tomu hovorí integrovať sa do normálneho života. Cez sviatky sa tento ľudský program realizuje jednoduchšie než vo všedný deň, než každodenne. Prvé krôčky sa však už robia. Prvé krôčky k tomu, aby deti, ktorým nič nie je, neupadali do rozpakov, keď sa dostanú do kontaktu s nešťastnejším rovesníkom, aby s ním vedeli nadviazať kontakt a dať mu tak pocit, že život patrí všetkým rovnako.

Riaditeľ Slovenského národného divadla ponúkol 200 lístkov (z celkových 600, pričom všetky boli zdarma) pre handicapované deti. Mohli si pozrieť muzikál V. Patejdla Snehulienka a sedem pretekárov, s tým, že po predstavení bolo možné stretnúť sa s hercami, poobzerať si rekvizity. V Slovenskej filharmónii učili spievať koledy, vystupovali rôzne súbory, uvádzačky vítali deti v rozprávkových kostýmoch. Na vianočnej akcii sa podieľal aj Francúzsky inštitút, ktorý ponúkal hry, pesničky a sladkosti. Slovenské národné múzeum prekvapilo živým programom - sústredilo chovateľov a zvieratká. V samotnej Bibiane pripravili výstavu Pochta Mozartovi a iné akcie, ktoré dávajú deťom príležitosť aktívne tvoriť.

Tým, že spoluúčastníkom kolektívneho podujatia bola aj Česko-Slovenská rada pre humanitnú spoluprácu, všade ráтали aj s deťmi postihnutými. Nie je to veľmi šťastný termín, ale počula som už aj smutnejší. Vraj deťom, ktoré sú handicapované a ešte aj opustené, sa hovorí „štatné deti“.

Áno, žijú tu s nami aj erárne deti. Aj tá najvrúnejšia ľudská pomoc je len ľudskou pomocou a nie je v moci, či v silách, každého z nás čosi konkrétne urobiť. Je však v našich možnostiach zmeniť celý erár, aby nikto nemal čertovské sviatky. Aby celé prostredie u nás bolo vládnejšie, priateľskejšie. Nemusí to byť rovno „Barbie - svet“, ale aspoň svet radosti-veselosti ako sa zvykne hrať na Vianoce.

HELENA DVORÁKOVÁ